

Handläggare
Kersti Ruthström
Telefon: 08-508 28 465

Till
Idrottsnämnden

Stockholm stads strategi för fritidsbåtlivet

Förvaltningens förslag till beslut

1. Idrottsnämnden godkänner förslaget till strategi för fritidsbåtlivet.
2. Idrottsnämnden beslutar att överlämna strategin till kommunfullmäktige för fastställande samt för fortsatt beredning.

Marina Högländ
Idrottsdirektör

Robert Sköld
Avdelningschef

Sammanfattning

Idrottsnämnden fick uppdraget i 2021 års budget att ta fram en strategi för fritidsbåtlivet.

Strategin vilar på ett antal övergripande mål för fritidsbåtsverksamheten i staden vilka innebär att skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar samt verka för långsiktighet för båtklubbarna vad gäller ekonomi och arrenden, använda uppläggningsmarken mer effektivt samt att tillsammans med båtklubbarna utveckla ett miljömässigt och hållbart fritidsbåtliv.

Syftet med att ta fram en strategi är att klargöra stadens mål med fritidsbåtlivet och bidra till att fritidsbåtlivet finns med i utvecklingen av staden på ett hållbart och miljöanpassat sätt. Strategin ska vara ett stöd i den långsiktiga planeringen för stadens nämnder och bolag vars uppdrag på olika sätt kan påverka förutsättningarna för båtlivet.

I strategin ges förslag till ett antal åtgärder där olika nämnder är huvudansvariga för genomförandet i samarbete med övriga berörda nämnder. En del åtgärder kan innebära merkostnader. Det är viktigt att ta hänsyn till gällande avtal med respektive båtklubb/avtalspart när åtgärder föreslås.

Bakgrund

Den nuvarande policyn för Stockholms fritidsbåtliv antogs av kommunfullmäktige 2014-04-07 och det finns nu ett behov att ta fram en ny strategi för båtlivet som ersätter tidigare policy.

Det finns idag ca 8500 fritidsbåtar i Stockholm. Drygt 31 hektar av stadens mark hyrs ut till båtklubbar och varvsföreningar. Stockholms stad har även 470 allmänna båtplatser som kan hyras av enskilda fritidsbåtagare. Det finns ett 80-tal båtklubbar i staden, flera av dem har funnits sedan slutet av 1800-talet. I hela Stockholmsregionen finns över 40 000 fritidsbåtar och 260 båtklubbar som är anslutna till Saltsjön-Mälarens Båtförbund.

De senaste 20–30 åren har det skett en förskjutning från mindre segelbåtar mot allt större, starkare och snabbare motorbåtar. I en rapport från Havsmiljöinstitutet (2019:3) redogörs för kunskapsläget kring hur fritidsbåtar påverkar grunda kustekosystem i Sverige. Den miljöpåverkan det handlar om är exploatering av grunda vågskyddade områden, muddring, svall, undervattensbuller, skador från båtskrov, propellrar och ankare, utsläpp från båtmotorer, båtbottnfärger och båttoaletter, skuggning från bryggor mm. Strategin har tagit fasta på några viktiga åtgärder som ska stödja och främja ett miljömässigt hållbart fritidsbåtliv.

Idrottsnämnden är stadens kontaktyta gentemot båtklubbarna och är den förvaltning som sluter avtal om mark- och vattenområden för fritidsbåtområdet och i vissa fall tillhandahåller bryggor. Många andra av stadens förvaltningar har emellertid att hantera båtlivet inom sina uppdrag när det exempelvis gäller exploatering av stadens mark, upplåtelse av mark, detaljplanefrågor och miljöarbetet.

Under 2019 genomförde idrottsförvaltningen en inventering av mark, bryggor och byggnader hos alla båtklubbar som staden har avtal med. Samtidigt gjordes en översyn av gränsdragningen för vem som äger vad och vem som ansvarar för skötsel och underhåll. Vid inventeringen samverkade idrottsförvaltningen med andra berörda förvaltningar, främst stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, trafikkontoret och miljöförvaltningen. Under arbetet framkom att det finns behov av att förtydliga gränsdragningarna mellan stadens nämnder. Strategin ska därför genom att tydligt peka på ansvarig förvaltning för olika åtgärder bidra till den långsiktiga planeringen för stadens nämnder och styrelser vars uppdrag på olika sätt kan påverka förutsättningarna för båtlivet.

Ärendet

Syftet med att ta fram en strategi är att klargöra stadens mål med fritidsbåtlivet och bidra till att fritidsbåtlivet finns med i utvecklingen av staden på ett hållbart och miljöanpassat sätt. Strategin ska vara ett stöd i den långsiktiga planeringen för nämnder och styrelser vars uppdrag på olika sätt kan påverka förutsättningarna för båtlivet.

Förslaget till strategi innehåller ett antal övergripande mål för fritidsbåtsverksamheten:

- Skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar samt verka för långsiktighet för båtklubbar vad gäller ekonomi och arrenden.
- Använda uppläggningsmarken mer effektivt.
- Tillsammans med båtklubbarna utveckla ett miljömässigt och hållbart fritidsbåtliv.

I egenskap av upplåtare av mark- och vattenområden som båtklubbarna arrenderar, samverkar idrottsförvaltningen med enskilda båtklubbar. Utgångspunkten är att båtlivet vid sidan av att betala för marken över tid även ska finansiera kostnader för utbyte av pontoner, underhåll och andra kostnader kopplat till verksamheten.

Staden har genom idrottsförvaltningen kontinuerlig samverkan med fritidsbåtlivet genom Båtrådet som består av representanter för Saltjö- Mälarens Båtförbund och tjänstemän på idrottsförvaltningen.

Idrottsförvaltningen samarbetar internt i staden med förvaltningar vars uppdrag påverkar fritidsbåtlivet. I arbetet med strategin har kontaktpersoner från flera förvaltningar varit involverade.

När idrottsförvaltningen genomförde inventeringen av bryggor och båtmark 2019 skedde det i samarbete med berörda förvaltningar. Under inventeringen blev det uppenbart att ansvarsfördelningen inom staden behöver bli tydligare i fritidsbåtsfrågorna. Därför har samtliga föreslagna åtgärder i strategin en huvudansvarig förvaltning.

I strategin ges förslag till ett antal åtgärder där olika nämnder är huvudansvariga för genomförandet i samarbete med övriga berörda nämnder. En del åtgärder kan innebära merkostnader. Det är viktigt att ta hänsyn till gällande avtal med respektive båtklubb/avtalspart när åtgärder föreslås.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för idrottsverksamhet utomhus i samarbetet med planeringsenheten, idrottsstrategiska enheten och

administrativa avdelningen. Det har funnits en styrgrupp med chefer på idrottsförvaltningen och med förvaltningschefen som ordförande. En projektgrupp med sakkunniga tjänstemän på idrottsförvaltningen har medverkat i arbetet.

Referenspersoner på berörda förvaltningar och bolag i staden har följt arbetet och bidragit med synpunkter. Referenspersonerna finns på miljöförvaltningen, exploateringskontoret, trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret, Hägersten Älvsjö stadsdelsförvaltning, Södermalms stadsdelsförvaltning och Stockholms Hamn AB.

En presentation av förslaget till strategi har lämnats på Båtrådets möte den 26 januari 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Båtar och båtsport är en viktig del av många stockholmars vardagsliv. Det är värdefullt som fritidsaktivitet, för rekreation, naturupplevelser och även för gemenskap i klubbarna. Men båtlivet är också en betydelsefull del av stadsbilden som uppskattas även av många som inte har en båt. Strategin ska bidra till en effektiv samverkan mellan berörda förvaltningar i fritidsbåtfrågor. Genom att se till att båtlivets intressen finns med i stadsplaneringsprocessen och i tidiga planeringsskeden kan fritidsbåtlivet positivt bidra till den växande staden och fler stockholmare få tillgång till båtplatser där det byggs nya bostäder.

Strategin bygger på ett antal mål som utgör prioriterade områden för stadens arbete med fritidsbåtsverksamheten. Till målen kopplas åtgärder med en huvudansvarig förvaltning.

Mål - Skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar samt verka för långsiktighet för båtklubbar vad gäller ekonomi och arrenden

Förslag till åtgärder:

- Ta fram en långsiktig planering för utbyggnaden av fler bryggplatser, daghamnar och småbåtshamnar.
- Göra en översyn av tillfartsvägar och parkeringsplatser vid båtområden.
- Ta fram förslag till möjliga platser för fler gästhamnar och enklare bryggplatser.

Mål - Använda uppläggningsmarken mer effektivt

Förslag till åtgärder:

- Föra dialog med de stora varvsföreningarna om hur uppläggningsområden kan utvecklas för en effektivare båtförvaring.

- Göra en översyn av båtuppläggning på parkmark och ändra detaljplanerna så att dessa överensstämmer med markanvändningen.
- Föra dialog med berörda båtklubbar om hur båtområden kan öppnas upp för att öka tillgängligheten till attraktiva strand- och parkområden.
- Föra dialog med båtklubbar och varvsföreningar om vilka områden som lämpar sig för alternativ användning sommartid.
- Föreslå platser eller modeller som gör det möjligt för fler aktörer att etablera båtpooler.

Mål - Tillsammans med båtklubbarna utveckla ett miljömässigt och hållbart fritidsbåtliv

Förslag till åtgärder:

- Följa upp utfasningen av biocider på båtar med hemmahamn i Mälaren.
- Ta fram en långsiktig plan för sanering av båtuppläggningsmark i centrala och andra attraktiva områden i enlighet med det ansvar för förorenade områden som följer av miljöbalken.
- Kartlägga vilka småbåtshamnar som ligger i känsliga områden och ge förslag till åtgärder.
- Utredda behovet av ytterligare båttvättar i Stockholms vatten.
- Följa utvecklingen av eldrivna fritidsbåtar och utreda behovet av laddningsstationer, särskilt kopplat till framtida båtpooler.
- Planera för ytterligare minst två toatömningsstationer samt skapa tydlighet i vem som ansvarar för att stationerna är i drift.
- Underlätta skrotning av båtar och motorer genom att samverka inom staden samt med regionala och nationella myndigheter.

Ekonomiska konsekvenser

Av bilaga 1 framgår vilka nämnder som är ansvariga för åtgärderna. En del åtgärder kan innebära merkostnader.

Måluppfyllelse

I strategin finns flera åtgärder som medverkar till att uppfylla nämndmålet Idrottsnämnden bidrar till en hållbar miljö.

Miljökonsekvenser

Strategin innehåller flera förslag till åtgärder som bidrar till ett miljöanpassat och hållbart fritidsbåtliv.

Tillgänglighet

Det är viktigt att fritidsbåtsverksamheten är tillgänglig också för personer med funktionsnedsättning. Arbetet med att utveckla tillgängligheten är båtklubbarnas ansvar som arrenderar mark- och vattenområdena för sin verksamhet.

Jämställdhetsanalys

År 2018 var 84 procent av styrelseposterna i landets 900 båtklubbar tillsatta av män. Arbetet för ökad jämställdhet sker bäst i båtklubben och ombord på båten. Då staden inte bedriver eller ger bidrag till fritidsbåtlivet är det båtklubbarna som ansvarar för jämställdheten i verksamheten.

Konsekvenser för barn

Strategins mål att skapa förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar är positivt för alla båtintresserade stockholmare inklusive barn- och ungdomar.

Bilaga

Strategi för fritidsbåtlivet